

**DESPRE SFÂNTA CRUCE ȘI POSTUL ORTODOX
CU FOLOASELE, CU ROADELE
ȘI CU BINECUVÂNTĂRILE LOR...**

Postul în viziunea ortodoxă este un mijloc de elevație sufletească, de dominare a sufletului asupra patimilor trupești. Postul îl debarasează și-l ușurează pe creștin de toate ispitele, de balastul și povara uneltirilor celui viclean care aduc „întunecare gândurilor și tulburare cugetelor”.

El este o jertfă bineplăcută lui Dumnezeu sau, cu alte cuvinte, un act de cult, este un act de pocăință pentru păcatele săvârșite și un exercițiu care pune început virtuților de tot felul. Pentru creștinul ortodox, postul este condiție pentru dobândirea sfințeniei. În concepția ortodoxă, între post și sfințenie există o corelație strânsă. Ea este exprimată și în felul în care reprezentăm pe sfinți în iconografie, unde ei apar totdeauna cu chipurile slabe, subțiate și transfigurate, datorită postului. Postul este o caracteristică prin excelență a Ortodoxiei și o amprentă a creștinismului ortodox, în mentalitatea ortodoxă populară cel care nu postește este considerat spurcat și păgân.

Părintele Profesor Dr. Gheorghe Holbea - Prodecanul Facultății de Teologie Ortodoxă „Iustinian Patriarhul” din cadrul Universității București ne lămurește cu privire la înțelesul duhovnicesc al postului și la premisele esențiale ale recuperării relației noastre cu semenii și cu Dumnezeu, precum și despre cum putem dobândi în această perioadă pacea și liniștea sufletească.

- Părinte profesor, ce este postul în viața unui creștin? Cum să abordăm această perioadă de înfrânare într-o vreme în care este promovată din ce în ce mai mult „cultura consumului exagerat”?

- Postul în viața unui creștin nu este doar o simplă dietă, abținere de la anumite mâncăruri, ci este o împreună-călătorie cu Dumnezeu pe calea lumii acesteia. Postul este o stare de libertate, stăpânire de sine, întemeiate pe nevoință și înfrânare. În ceea ce privește „cultura consumului”, cred că este bine să înțelegem în ce constă aceasta, ce presupune ea. Dacă vom face referire la Vechiul Testament, vom constata că evreii, în țara Egiptului, aveau o mentalitate de sclavi ai societății de consum („mai bine muream în Țara Egiptului” unde căldările erau pline cu carne”). De această mentalitate nu au scăpat nici când Dumnezeu i-a scos din Țara Egiptului, călăuzindu-i spre Țara Canaanului. Ieșirea biblică a poporului ales din Țara Egiptului este o călătorie orientată spre minunata țară a făgăduinței „unde curge lapte și miere” (Ieșire 3, 8-17).

Parcurgerea acestei călătorii cere un progres duhovnicesc. Pe de o parte, este vorba de trecerea din sclavie în libertate, iar pe de altă parte, de orientarea acestei libertăți pe calea poruncilor dumnezeiești. Dumnezeu este Subiectul acestei călătorii. El locuiește în Sinai, pornește din Egipt cu Moise și apoi merge împreună spre Țara Canaanului. Este vorba aici de o călătorie cu caracter liturgic. În psalmul 68, versetele 8-9, este sugerată această călătorie a lui Dumnezeu împreună cu

DESPRE SFÂNTA CRUCE ȘI POSTUL ORTODOX CU FOLOASELE, CU ROADELE ȘI CU BINECUVÂNTĂRILE LOR...

poporul ales prin pustiul din Egipt până în Canaan: „Dumnezeule, când mergeai Tu înaintea poporului Tău, când treceai Tu prin pământ pustiu, pământul s-a cutremurat și cerurile s-au topit și Sinaiul s-a clătinat de la fața Dumnezeului lui Israel”. Totuși, poporul evreu nu se poate elibera de mentalitatea de sclav. De aceea, Dumnezeu îi poartă în pustie 40 de ani, astfel încât toți cei ce aveau memoria robiei egiptene (unde erau sclavi, dar căldările pline de carne) își lasă oasele în pustie. Vor intra în Țara Canaanului numai cei care s-au născut în starea de post a pustiei, întrucât ei nu mai au mentalitatea „consumistă” din robia egipteană.

Remarcăm la românii care au ieșit de ceva timp din comunism o sete de a consuma. Se știe că sistemul comunist avea grijă să înlăture orice stimul extern: reclame occidentale, călătorii în străinătate, relațiile cu străinii care ar fi exacerbât apetitul românilor pentru produsele de consum. Economia comunistă funcționa într-un singur scop: să ofere tuturor un loc de muncă. Individul era considerat o simplă unealtă de muncă.

Comunismul a creat o societate a penuriei permanente, în care întreaga populație, cu excepția nomenclaturii comuniste, trăia la limita subzistenței biologice. Sistemul comunist trecuse la controlul polițienesc al dorințelor și plăcerilor. Tot ce ținea de domeniul plăcerii ascundea un potențial subversiv. Această epocă a fost urmată de o adevărată revoluție consumistă.

Eliberați din cușca totalitarismului, românii au năvălit în aria consumismului.

Asistăm așadar la eliberarea explozivă a dorinței de a consuma. De aceea, la început, comerțul cu marfă ieftină și proastă a umplut orașele României cu tarabe și buticuri. Revoluția consumistă a început cu micul comerț stradal, importul de rable poluante și telenovele latino-americane.

Occidentul și-a făcut simțită prezența mai ales prin produsele vedetă, hamburgerul de McDonald, Coca Cola, Madonna și Lady Gaga (care au concertat la București) și filmele americane.

Descătușarea „libidoului consumist” a măturat constrângerile impuse de vechiul sistem.

Perioadei euforice postcomuniste i-a luat locul perioada de sărăcie generalizată, cauzată de prăbușirea producției interne, de corupția și de măsurile de austeritate impuse României de instituțiile externe care „i-au dat cu împrumut”. Paradoxal, sărăcirea populației a intensificat febra consumistă. Românii s-au lansat într-o căutare frenetică de satisfacții materiale, iar îmbogățirea rapidă prin orice mijloace a devenit o obsesie națională.

Ecuția clasică a consumismului este următoarea: creșterea consumului stimulează producția; mărindu-se producția, veniturile cresc. Întrucât producția internă nu a crescut, avântul consumist a stimulat practici antisociale: delapidarea, corupția, „tunul”, „mita”, „țeapa”, „ingineria financiară” și altele.

În acest context relativist și descurajator, românii trăiesc nostalgia perioadei în care li se asigura un loc de muncă, uitând că erau la fel de săraci și de disprețuiți: „Mai bine era pe vremea aceea”.

- Această perioadă ce are un caracter profund spiritual vizează schimbarea interioară a omului. Cum este reliefat acest aspect duhovnicesc în literatura imnografică a Triodului?

- Hotarul dintre perioada pregătitoare a postului și postul propriu-zis îl constituie Duminica Izgonirii lui Adam din Rai. Deci prima săptămână o putem numi și Săptămâna izgonirii lui Adam din Rai. Este o Săptămână de ajunare completă, de post aspru, iar la mănăstiri chiar post negru cu zile aliturgice, în care pe primul loc sunt asceza și rugăciunea. Biserica recuperează întreaga istorie în Postul Mare, începând cu izgonirea lui Adam din Rai și sfârșind cu Răstignirea, Moartea și Învierea lui Iisus Hristos Dumnezeu. Prin post memoria umanității este vindecată de durere și moarte, prin jertfa, moartea și Învierea lui Iisus Hristos. Postul este așadar un „rai lăuntric” în care locuiește Dumnezeu Cel desăvârșit. Creștinii recapitulează istoria și o redeschid iubirii de oameni a lui Dumnezeu. Trecutul este vindecat prin asceză și iubire de frați și toate durerile istoriei sunt ispășite prin Crucea și Învierea Mântuitorului nostru Iisus Hristos.

- În altă ordine de idei, Părinte Profesor, care este legătura dintre Cruce și post și care este folosul duhovnicesc al cinstirii ei în această perioadă de pocăință?

- Harul pe care îl primim prin Sfânta Cruce este atât de mare, încât nu ne putem apropia de Cruce

DESPRE SFÂNTA CRUCE ȘI POSTUL ORTODOX CU FOLOASELE, CU ROADELE ȘI CU BINECUVÂNTĂRILE LOR...

decât după ce ne-am curățat în timpul celor trei săptămâni de post, premergătoare Duminicii Sfintei Cruci. „Cu mulțimea milei Tale, Preaîndurate Doamne, curățește mulțimea păcatelor mele și mă învrednicește a vedea cu suflet curat Crucea ta și a o săruta întru această săptămână a postului”, se spune în Stihira a II-a de la Vecernia din Duminica Crucii. Numai postul poate lumina îndeajuns pe om pentru a-l face în stare să vadă, fără să orbească, strălucirea Crucii, care este „mai scânteietoare decât soarele”. De Cruce ne putem apropia nu numai prin post, ci prin toate virtuțile Postului Mare, a căror făptuire a devenit cu putință prin patimă: „Doamne, Cel ce Ți-ai întins mâinile pe Cruce de bunăvoie, învrednicește-ne pe noi să ne închinăm Ei, întru străpungerea inimii, luminându-ne bine cu postirile și cu rugăciunile, cu înfrânarea și cu facerea de bine ca un bun și de oameni iubitor”, spune o altă stihiră. Sădită în mijlocul Postului Mare, Crucea înfățișează celor ce s-au curățat în timpul celor trei săptămâni primele binefaceri duhovnicești pe care le aduc virtuțile lor, Crucea apare ca un pom al vieții, din mijlocul Raiului. Ea definește și caracterizează tot timpul celor 40 de zile și conduce la Sfânta Înviere. Astfel, vremea postului este un timp răstignit care duce la Învierea lui Iisus Hristos. Până ca Mântuitorul să se răstignească pe cinstitul ei lemn, Sfânta Cruce a fost un obiect de tortură. Chiar și după Răstignire și Înviere, cu toate semnificațiile pe care le-a dobândit ulterior în creștinism, Sfânta Cruce rămâne și un obiect material. De ce, atât în rugăciunile, cât și în toate cântările închinare Sfintei Cruci, Biserica i se adresează ca unei persoane?

Biserica Ortodoxă nu desparte pe Mântuitorul nostru Iisus Hristos de Crucea Sa, devenită prin Înviere altar de jertfă veșnică, și nici nu desparte raționalist Crucea de Iisus Hristos cel răstignit pe ea. În lumina Învierii, slava Crucii pătrunde umanitatea și cosmosul. De aceea, Biserica i se adresează ei ca unei persoane.

- Cum ajută înțelegerea semnificațiilor Sfintei Cruci în ieșirea oamenilor din angoasa cotidiană, din suferință și din toate încercările vieții?

- Un teolog contemporan observa că vremurile noastre răsună mai mult de strigătul lui Iov. Majoritatea celor care suferă îl acuză pe Dumnezeu de excesele răului, de absurditatea ororilor din această lume. Dumnezeu „pare că tace atunci când mor inocenții, iar tăcerea lui Dumnezeu se umple de strigătele celor torturați”.

Pentru toți inocenții care suferă, au suferit și vor suferi în timpul vieții lor pământești, răspunsul nu este unul verbal, ci este unul scris cu sânge. Este Crucea lui Iisus Hristos. Oamenii trebuie să-și aducă aminte că Cel care este răstignit și moare pe Crucea Golgotei este Unul din Sfânta Treime, Însuși Fiul lui Dumnezeu.

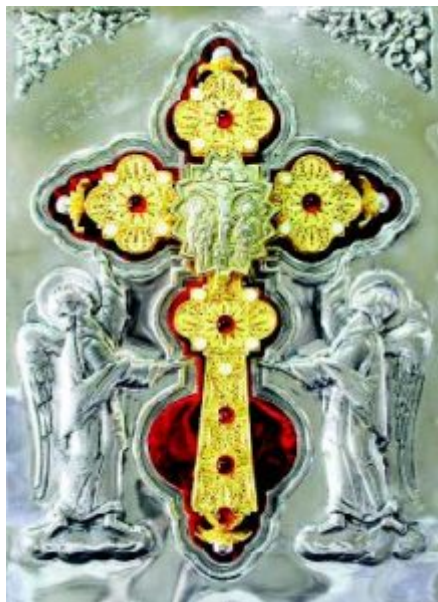
Dumnezeu, prin Iisus Hristos, se unește cu omul în mod integral.

Se unește cu el până la moarte, se coboară până la iad, pentru a-l ridica din această stare.

Dumnezeu nu ne părăsește. El ne însoțește în întuneric, întrupându-se și acceptând moartea pe cruce. El este Atotputernic, dar nu în genul dictatorilor și al călăilor, nu în genul puterii pe care păcătosul o poate exercita prin ură. Atotputernicia Sa este aceea a iubirii, iar iubirea înseamnă respectul nesfârșit.

CONCLUZIE

DESPRE SFÂNTA CRUCE ȘI POSTUL ORTODOX CU FOLOASELE, CU ROADELE ȘI CU BINECUVÂNTĂRILE LOR...

După ce toate acestea sunt spuse, trebuie totuși să amintim că oricât de limitată ar fi postirea noastră, dacă este o postire adevărată, va conduce către ispită, slăbiciune, îndoială și tulburare. Altfel spus, va fi o adevărată luptă, și probabil că vom cădea de multe ori. Dar adevărata descoperire a vieții creștine ca luptă și nevoiță reprezintă trăsătura esențială a postirii. O credință care nu a biruit îndoielile și ispita este rar o credință adevărată. Din păcate, în viața creștină nu este posibil niciun progres fără amara experiență a căderilor. Prea mulți încep postirea cu entuziasm și renunță după prima cădere. Dacă după ce am căzut și ne-am supus poftei și patimilor noastre reluăm totul de la capăt și nu renunțăm indiferent de câte ori cădem mai devreme sau mai târziu, postirea noastră va purta roadele sale duhovnicești. Între sfințenie și cinismul care ne trezește din orice iluzie se află marea și dumnezeiască virtute a răbdării - răbdarea, mai întâi de toate, cu noi înșine. Nu există un drum mai scurt către sfințenie; pentru fiecare pas trebuie să facem un sacrificiu total. Așadar, este mai bine și mai sigur să începem de la un minimum - doar cu puțin peste posibilitățile noastre firești - și să creștem efortul nostru puțin câte puțin, decât să încercăm să sărim foarte sus la început și să ne rupem câteva oase când revenim pe pământ. Pe scurt: de la un post simbolic și nominal - postul ca obligație și obicei - trebuie să ne reîntoarcem la adevăratul post. Să fii limitat și smerit, dar consecvent și serios. Să cântărim onest capacitatea noastră duhovnicească și fizică și să acționăm ca atare, amintindu-ne, totuși, că nu există post fără stârnirea acestei capacități, fără a introduce în viața noastră o dovadă dumnezeiască, cum că cele ce sunt cu neputință la oameni sunt cu puțință la Dumnezeu.

Dr. STELIAN GOMBOȘ

0%

User Rating: Be the first one !